

УДК 338.242.2

*В. В. Петровський,
аспірант кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу,
Західноукраїнський національний університет,
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0905-8442>*

*І. О. Яструбецький,
аспірант кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу,
Західноукраїнський національний університет,
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-3741-4290>*

*П. М. Келимник,
аспірант кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу,
Західноукраїнський національний університет,
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-4409-8487>*

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.8.161

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНІВ В УМОВАХ КРИЗИ

V. Petrovskyi,
Postgraduate student of the Department of International Business and Hotel Tourism,
Western Ukrainian National University,
I. Yastrubetskyi,
Postgraduate student of the Department of International Business
and Hotel Tourism, Western Ukrainian National University,
P. Kelymnyk,
Postgraduate student of the Department of International Business and Hotel Tourism,
Western Ukrainian National University

RISK MANAGEMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN DEPRESSED REGIONS IN CRISIS CONDITIONS

У статті розглянуті особливості економічного розвитку та інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів Китаю та Словаччини мають певні відмінності та схожі характеристики. Серед відмінностей можемо виділити географічну компоненту. А саме, у Китаї високий економічний та інноваційний розвиток характерний для Східного регіону, оскільки він розташований близько до морських транспортних шляхів, і депресивними є ті території, які розміщені у Західному та Південному регіонах. При цьому, у Словаччині найбільш депресивними є Пряшівський самоврядний край, Кошице і Банська Бистриця. До складу схожих аспектів віднесено: технологічні можливості; людський капітал; інфраструктуру; інституційну підтримку. Вказані аспекти є як ризиками, так і можливостями для підприємств, територій країни. Вибір між ризиками та можливостями залежить від ініціатив партнерства на рівні громади регіону, бізнесу та уряду. Впровадження заходів стосовно підсилення вказаних аспектів у бік реалізації можливостей стимулювання інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів Китаю та Словаччини в умовах кризи здійснюється із використанням державно-приватного партнерства.

Доведено, що в Україні в умовах військового часу та в повоєнний період депресивними регіонами виступають ті території, на яких відсутні провідні підприємства, немає інфраструктури та належного кадрового забезпечення. До початку повномасштабного вторгнення в державі не було депресивних регіонів, але були окремі території, економічний розвиток яких відрізнявся від інших через вплив вказаних аспектів, які виступали ризиками інноваційної діяльності. Події воєнного періоду вплинули на те, що в країні виникли території, які втратили інфраструктуру, населення та промисловий потенціал. Відповідно, у повоєнний період перед Україною виникне проблема відновлення багатьох депресивних територій, регіонів до показників довоєнного стану. Досвід Китаю та Словаччини буде корисним в контексті адаптації основних напрямків управління ризиками інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів України.

The article discusses the features of economic development and innovation activities of enterprises in depressed regions of China and Slovakia, which have certain differences and similar characteristics. Among the differences, we can highlight the geographical component. Namely, in China, high economic and innovation development is characteristic of the Eastern region, since it is located close to sea transport routes, and the depressed areas are those located in the Western and Southern regions. At the same time, in Slovakia, the most depressed are the Prešov Self-Governing Region, Košice and Banská Bystrica. Similar aspects include: technological capabilities; human capital; infrastructure; institutional support. These aspects are both risks and opportunities for enterprises and territories of the country. The choice between risks and opportunities depends on the level of partnership initiatives at the level of the community of the region, business and government. The implementation of measures to strengthen these aspects towards the realization of opportunities to stimulate the innovative activity of enterprises in depressed regions of China and Slovakia in times of crisis is carried out using public-private partnerships.

It has been proven that in Ukraine, during wartime and in the post-war period, depressed regions are those territories where there are no leading enterprises, no infrastructure and proper personnel. Before the full-scale invasion, there were no depressed regions in the state, but there were separate territories whose economic development differed from others due to the influence of the above-mentioned aspects, which were risks of innovative activity. The events of the war period influenced the emergence of territories in the country that lost infrastructure, population and industrial potential. Accordingly, in the post-war period, Ukraine will face the problem of restoring many depressed territories and regions to the pre-war state. The experience of China and Slovakia will be useful in the context of adapting the main areas of risk management of innovative activity of enterprises in depressed regions of Ukraine.

Ключові слова: ризики, інноваційна діяльність, переробна промисловість, підприємства, умови кризи, депресивні регіони, державно-приватні партнерства, кадровий потенціал.

Key words: risks, innovation, processing industry, enterprises, crisis conditions, depressed regions, public-private partnerships, human resource potent.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Кризові тенденції економіки стали викликом для більшості країн світу у постпандемічний період, вони підсилюються на нинішньому етапі повномасштабної війни РФ проти України, і будуть відчутними та отри-

мають нові прояви у повоєнні часи. В умовах кризових явищ окремі регіони вирізняють стійким розвитком, а інші з огляду на певний спектр чинників є депресивними. Підприємства депресивних регіонів відчувають складнощі розвитку навіть якщо їх продукція (послуги) має попит на територіальному, національному та міжнародних ринках. Вказане обумовлено тим, що через кризи такі суб'єкти підприємницької

діяльності мають труднощі забезпечення постачання сировини, матеріалів, іноді трудових ресурсів, інфраструктурного забезпечення (в тому числі підтримання належного рівня інформаційно-комунікаційних технологій). Стосовно підприємств, які мають проблеми розвитку, функціонування в середовищі депресивних регіонів в умовах кризових явищ підсилює негативні можливості таких суб'єктів. Відповідно, розвиток бізнесу в зазначеному середовищі є достатньо складним та потребує чіткого знання його особливостей. Вказане також стосується управління ризиками інноваційної діяльності, яка необхідна для підтримання або підвищення конкурентних позицій на тих або інших ринках.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання особливостей становлення економіки депресивних регіонів досліджено в роботах В. Ліу та співавторів [4], К. Лі та співавторів [3], Дж. Мена та співавторів [5], Л. Джанга та співавторів [10] тощо. Особливості управління інноваційними ризиками в умовах кризи представлено в наукових працях Ф. Ксі [8], М. Янг і Дж. Лейболд [9], Х. Ванга та Дж. Фенга [7] тощо.

Незважаючи на існування наукових розвідок в даній сфері, є потреба систематизації наукових положень стосовно особливостей стосовно управління ризиками інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів в умовах кризи.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Ціль дослідження — систематизувати особливості управління ризиками інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів в умовах кризи. Для реалізації вказаної цілі визначено низку завдань, зокрема: встановити характеристики розвитку економіки в депресивних регіонах під час кризи; виокремити особливості управління інноваційними ризиками суб'єктів бізнесу депресивних регіонів в умовах кризи.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для розуміння управління діяльністю підприємств (в тому числі у сфері інновацій) в середовищі депресивних регіонів в умовах кризи необхідно встановлення економічних характеристик таких територій.

Незбалансований регіональний розвиток країн, що розвиваються є однією з головних проблем їх економічного та соціального розвитку, яка впливає на сталий розвиток суспільства та економіки, а також є загальною проблемою розвитку держав у всьому світі.

Окремі країни світу мають певні відмінності стосовно становлення особливостей економічного розвитку депресивних регіонів і формують підходи стосовно зниження регіонального дисбалансу.

Китай, незважаючи на свою економічну потужність у світі продовжує відноситися до категорії країн, що розвиваються. Великою мірою це пов'язане із існуванням депресивних регіонів. Країна має певний досвід подолання економічного розриву на рівні регіонів, і на нині-

шньому етапі продовжує долати вказаний економічний розрив.

Дослідження науковців (В. Ліу та співавторів [4], К. Лі та співавторів [3], Дж. Мена та співавторів [5], Л. Джанга та співавторів [10]) щодо дисбалансу регіонального розвитку Китаю головним чином зосереджувалися на вимірюванні дисбалансу регіонального розвитку. Після цього вчені провели поглиблену декомпозицію та обговорення факторів, що впливають на регіональний дисбаланс Китаю та погіршення економічного стану депресивних регіонів та територій країни. Встановлено, що останнім часом увага уряду країни приділяється аналізу дисбалансів і бідності на таксономічному рівні округів, сіл, підприємств, домогосподарств і навіть окремих осіб. Розподіл ресурсів між регіонами став важливою частиною національного планування Китаю. У 1953 році уряд Китаю реалізував свій перший п'ятирічний план (1953—1957), згідно з яким передбачалося переміщення ресурсів у внутрішні райони через державну централізовану фінансову та інвестиційну систему. Завдяки цьому сильному втручання державної політики ступінь регіонального дисбалансу в Китаї зменшився, скоротився рівень депресивності економічного розвитку окремих регіонів. Після 1978 року політика регіонального розвитку Китаю змінилася від самозабезпечення до реформування та відкритості. Оскільки китайський уряд заохочував прибережні райони до швидкого збагачення, східні прибережні райони Китаю відтоді зазнали швидкого соціально-економічного розвитку, тоді як деякі внутрішні райони значно відстали. Економічні реформи китайського уряду, особливо стратегія розвитку узбережжя та політика відкритості, стимулювали економічний і соціальний розвиток прибережних провінцій і посилювали регіональні дисбаланси.

В XXI ст. фокус уваги уряду в контексті подолання депресивності регіонів змістився з первинного регіонального економічного зростання на екологічне регулювання та зелений розвиток. На нинішньому етапі на національному рівні стосовно депресивних регіонів Китаю (тих, які розташовані на далекій відстані від транспортних, в тому числі морських шляхів) приділяється більше уваги підтриманню реалізації цілей сталого розвитку. Встановлено, що покращення супутньої інфраструктури, такої як Інтернет, енергозберігаючі технології, зелена енергетика, цифрові платформи купівлі-продажу на рівні виробник-споживач сприяють суттєвому вирівнюванню дисбалансу на рівні регіонів, територій. Вагому роль у реалізації таких покращень здійснює держава.

Відповідно, констатуємо, що орієнтир на цифровізацію та сталий розвиток є ефективним інструментом управління покращення депресивними регіонами, в тому числі в умовах економічних криз.

Висвітливо особливості управління інноваційними ризиками суб'єктів бізнесу депресивних регіонів Китаю в умовах кризи. У представленому дослідженні буде розглянуто приклад переробної промисловості Китаю.

Переробна промисловість Китаю відіграла центральну роль в економічному зростанні та трансформації

країни. Як свідчать матеріали досліджень (Ф. Ксі [8], М. Янг і Дж. Лейболд [9]), в останні роки відбувся зсув у бік підвищення ефективності регіональних інновацій у виробничому секторі, особливо щодо сучасної сталої енергетики, оскільки Китай прагне до високоякісного розвитку та стійкості. Управління територіями, що охоплює низку політик і стратегій, спрямованих на створення сприятливого середовища для інновацій, є значним фактором, що впливає на ефективність інновацій. Розуміння впливу міського управління на ефективність регіональних інновацій у обробній промисловості Китаю має вирішальне значення для прийняття обґрунтованих рішень і розробки політики.

У 2021, 2022, 2023, 2024 рр. промислові підприємства Китаю демонстрували значне збільшення витрат на розробку нових продуктів і доходів від продажу нових продуктів. Однак регіональний розрив інновацій у виробництві продовжує збільшуватися через недостатність ресурсів, низьку ефективність інновацій у основних технологіях та обмеження, які накладає фінансialізація. Можна погодитись із твердженням Х. Ванга та Дж. Фенга [7], вкрай важливо науково оцінити ефективність інновацій, порівняти регіональні відмінності та оптимізувати розподіл ресурсів для високоякісного розвитку.

Ефективність регіональних інновацій відіграє вирішальну роль у обробній промисловості Китаю, оскільки вона безпосередньо впливає на загальну продуктивність і конкурентоспроможність регіонів країни. Розуміння та підвищення ефективності регіональних інновацій має важливе значення для досягнення збалансованого та сталого розвитку по всій країні. Переробна промисловість у Китаї демонструє значні регіональні відмінності з точки зору ефективності інновацій. Деякі регіони досягли значного прогресу в інноваціях, тоді як інші відстають. Виявлення ризиків, які впливають на регіональні відмінності ефективності інновацій, і розробка стратегій управління ними мають першочергове значення для економіки регіонів.

Аналіз наукових праць [7; 9] дозволяє виділити такі ризики інноваційної діяльності переробних підприємств трьох макрорегіонів Китаю, які за умов ефективного управління можуть бути розглянуті у якості можливостей розвитку. А саме, це: технологічні можливості; людський капітал; інфраструктура; інституційна підтримка.

Високий рівень таких можливостей є в Південному, Східному та Південно-східному регіонах Китаю. А саме, стосовно інноваційного розвитку переробної промисловості провінції Гуандун (південь Китаю) можна відмітити наступне [11]:

— проекти у переробній промисловості складають 50 відсотків від загальної кількості інноваційних проектів на 2025 рік, інвестиції у які оцінено у обсязі 136,8 млрд дол США;

— серед основних продуктів галузі, які мають високу додану вартість і експортуються, можна виділити: нові матеріали для промисловості, нафтохімічна сталь; електроніка тощо.

Встановлено, що провінція Аньхой (Східний Китай) демонструє високий інноваційний ріст переробної про-

мисловості. Підприємства даного сектору на 2025 р. залучають 100 тис провідних талановитих спеціалістів, що сприятиме розробці, впровадженню та комерціалізації інновацій [11].

Дослідження свідчать, що Західний регіон і окремі території Центрального Китаю мають депресивний характер розвитку економіки, і інновації у переробну промисловість є менш ефективними, не вирізняються позитивною динамікою росту.

На рівні державно-приватного партнерства та на рівні уряду (так як багато підприємств мають державну форму власності) розробляються та починають реалізуватися зусилля, спрямовані на поступове скорочення розриву в інноваційному розвитку між різними регіонами. Для досягнення цього впроваджуються такі стратегічні ініціативи, зокрема: "Піднесення Центрального Китаю" та "Стратегія розвитку Західного Китаю". Ці ініціативи спрямовані на посилення підтримки наукових і технологічних інновацій у Центральному і Західному регіонах, зміцнення їхнього інноваційного потенціалу і скорочення інноваційного розриву із більш розвиненим Східним регіоном. Крім того, виробничі переробні підприємства Східного регіону починають брати на себе лідерств. Вони активно сприяють розповсюдженню технологій, ділячись своїми знаннями та досвідом. Це сприятиме стимулюванню та інноваційному розвитку промислових підприємств Центрального та Західного регіонів. В рамках вищезазначеної "Стратегії розвитку Західного Китаю" передбачено потребу зосередження переробних підприємств регіону в умовах економічної кризи, яка характерна для країни з періоду з 2021 р., на впровадженні нових технологій і моделей управління шляхом поєднання наслідування та розробки модифікованих інновацій. Завдяки цьому підприємства можуть сприяти скороченню економічного дисбалансу регіону порівняно із іншими регіонами та забезпечати підвищення загальної ефективності інновацій [2].

Орієнтуючись на лідерську підтримку з боку інноваційних компаній-лідерів розвинених регіонів та підтримку з боку держави щодо створення інфраструктури, забезпечення підготовки кадрів підприємства Західного та Центрального регіону можуть поступово подолати розрив в інноваціях і підвищити свою конкурентоспроможність.

Словаччина, незважаючи на членство в ЄС і той факт, що відноситься до складу економічно розвинених країн, має суттєвий регіональний економічний дисбаланс.

Словаччина має одну з найвищих регіональних економічних диспропорцій серед країн ЄС. Словаччина належить до групи економік з високим рівнем доходу. Однак її економічне зростання не було інклюзивним, що загострювало соціальні розбіжності, особливо на регіональному рівні. Високоурбанізований Братиславський регіон країни є найменшим у Словаччині, але він є одним із найбагатших у ЄС з валовим внутрішнім продуктом на душу населення, який у 2022 році становив 43070 доларів США (39704 євро), що у 2,3 рази перевищує середній показник по країні [1].

Регіональні розбіжності також реєструються за такими показниками добробуту та інфраструктури, як рівень безробіття, навколишнє середовище, рівень освіти та доступ до послуг, включаючи комунікації та Інтернет. Розриви особливо суттєві в контексті таких показників, як робочі місця, доходи і безпека.

У результаті повільного економічного зростання та створення робочих місць у відсталих східних і центральних частинах країни, а також низької мобільності робочої сили ці відмінності в розвитку регіонів Словаччини перешкоджають загальному сталому розвитку країни. Крім того, уповільнення економіки за останні роки продемонструвало необхідність проведення структурних економічних реформ для забезпечення майбутнього зростання. Дослідники зазначають, що для повного розкриття свого економічного потенціалу, Словаччина має зменшити нерівність між регіонами, знизити прояви економічної, інфраструктурної нерівності між розвиненими та депресивними регіонами.

Одним із способів зробити це є надання технічної та фінансової допомоги для усунення існуючих вузьких місць, включаючи економічні та інституційні проблеми.

З 2018 року за підтримки міжнародних фондів, організацій Словаччина намагається скоротити прогалини в її регіональному розвитку. Країна отримує практичну технічну підтримку менш розвиненим регіонам для подолання перешкод розвитку, визначених регіональною владою. Спочатку підтримували Пряшівський самоврядний край, а згодом підтримка розширилася на регіони Кошице і Банську Бистрицю. Ці три вибрані регіони є найбільш біднішими в Словаччині та входять до складу 30 найбідніших регіонів ЄС [1]. Вони переживають демографічний спад, їхня економіка спирається на низькопродуктивні сектори, такі як металургія, лісове господарство та сільське господарство. Ці три регіони також є місцем високої концентрації ромських громад, однієї з найбільш уразливих і маргіналізованих груп у країні. Крім того, вказані регіони не мають достатньої інституційної спроможності, що призводить до низької ефективності використання фондів регіонального розвитку та згуртованості ЄС.

Для вищезазначених регіонів були розроблені рішення для усунення існуючих вузьких місць, що перешкоджали їх розвитку, і які згодом були розширені за допомогою ресурсів ЄС. Підтримка була зосереджена на інвестуванні в якість середньої професійної освіти та її краще узгодження з вимогами ринку праці, щоб покращити можливості для молоді, сприяти створенню нових робочих місць і галузей. Здійснені зміни на місцях шляхом підвищення енергоефективності громадських будівель, покращення місцевого громадського транспорту, а також розвитку базової санітарної інфраструктури у віддалених районах. Щоб підвищити конкурентоспроможність цих регіонів були впроваджені ініціативи щодо розвитку екологічно чистого та сталого туризму. Також проводиться підтримка бізнесу у сфері догляду за людьми похилого віку в Південному Гемері як інноваційне рішення для розвитку малого та середнього бізнесу, що сприяє росту туристів пенсійного віку (в тому числі іноземців), забезпечує ріст доходів та над-

ходжень до місцевого бюджету. Підтримується інтеграція маргіналізованих громад ромів у всіх трьох регіонах.

В основі всіх цих заходів лежить розбудова потенціалу органів місцевого самоврядування, щоб надати їм інструменти для ефективного управління територіальним і міським розвитком і зробити державні інвестиції більш стратегічними. Це включало допомогу для геоінфраструктури просторових (відкритих) даних у регіонах з акцентом на вдосконаленні аналітичних процесів і процесів прийняття рішень. Наразі регіони-учасники успішно залучили понад 250 мільйонів доларів США інвестицій із національних програм, що фінансуються ЄС, завдяки консультаціям щодо політики та розбудові потенціалу [1].

Можемо зазначити, що більшість регіонів Словаччини (окрім Братиславського) вирізняються достатньо помірним і у випадку Пряшівського самоврядного краю, Кошице і Банської Бистриці низьким рівнем інноваційного розвитку. Вказане обумовлено такими ризиками, зокрема: недостатньо ефективними реформами у економіці за основними секторами; проблемами освітньої та професійної підготовки, яка б забезпечувала попит на ринку; недостатнім рівнем інфраструктури (в тому числі інформаційно-комунікаційного забезпечення). Як вказано вище, Пряшівський самоврядний край, Кошице і Банська Бистриця є найбільш економічно депресивними регіонами країни. Заходи щодо їх підтримки, які реалізуються на рівні міжнародних фондів, організацій сприяють вирівнюванню економічного дисбалансу із Братиславським регіоном.

В таких умовах достатньо складно створювати великі інноваційні бізнес-проекти. Але зазначена підтримка сприяє появі інноваційних малих та середніх компаній, мікробізнесу, які поступово забезпечують зниження рівня економічної депресивності регіонів. Слід відмітити, що основними напрямками управління ризиками інноваційного розвитку в депресивних регіонах країни в умовах кризи, виступають [6]:

— інноваційні соціальні пілотні рішення відкриття бізнесу, який забезпечує високу додану вартість за наявності персоналу, здатного виконувати завдання у сфері, послуги (роботи) якої мають попит не тільки в країні, а і на рівні країн-членів ЄС. Це будинки догляду за людьми похилого віку, послуги догляду для таких людей як для громадян Словаччини, так і для іноземців, які приїжджають у країну. До роботи у цій сфері залучаються люди різного віку, професій, ті, хто немає професійної підготовки, але має бажання отримати певні навички і працювати. Відповідно, питання кадрового забезпечення, яке є ризиком для впровадження високотехнологічним виробництвом, у випадку соціальних проектів не є ризиком;

— забезпечення якісної освіти та надання послуг підготовки кадрів у Пряшівському регіоні. Починаючи з 2018 р. в Пряшівському регіоні реалізуються заходи в рамках ініціативи регіону щодо підвищення рівня освітньо-професійної системи. Для цієї конкретної діяльності Міністерство освіти Словаччини є ключовим партнером, який забезпечує створення кадрового потенціалу для підприємств, які реалізують інноваційні проекти у різних галузях. Дана структура зосереджена на створенні ос-

нови для забезпечення якості та оптимізації мережі шкіл, підвищенні якості, ефективності та відповідності програм професійної освіти та навчання. Слід відмітити, що схожа ініціатива реалізується Міністерством освіти Словаччини в Банській Бистриці, і вказане також сприяє підвищенню інноваційної привабливості зазначеного регіону для підприємств, оскільки забезпечує перспективи високої підготовки кадрового потенціалу;

— інноваційний проект із цифровізації громадського транспорту, який забезпечує підвищення цифрової грамотності громадян, активізує сектор ІТ регіону, впливає на покращення якості та масштабу Інтернет-покриття, сприяє залученню туристів завдяки створенню інтерактивних карт руху транспорту. Вказаний проект реалізувався за станом на початок 2022 р. у Банській Бистриці. Зазначений проект сприяє також покращенню транспортної інфраструктури в регіоні, що підвищує його привабливість для трудових ресурсів, які проживають на вказаній території або мають намір почати працювати або переїхати до Банської Бистриці;

— інноваційний проект щодо розгортання регіональної інфраструктури просторових даних (SDI), а також забезпечення виробництва, управління та покращення доступності необхідних геопросторових даних (як відкритих даних) у пріоритетних секторах. Вказаний проект реалізована за станом на кінчик 2022 р. у Пряшівському регіоні. Одним із найважливіших досягнень проекту було виявлення попиту інноваційних підприємств на дані та початок реагування на нього для сприяння поширенню спеціальної інфраструктури даних. Вказаний крок сприяв залученню інноваційних розумних високотехнологічних виробництв в регіоні.

Варто зазначити, що особливостями управління інноваційними ризиками суб'єктів бізнесу депресивних регіонів Словаччини в умовах кризи виступають інноваційні соціальні, інфраструктурні рішення, які сприяють створенню та покращенню кадрового потенціалу, інфраструктури для бізнесу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Розглянуті особливості економічного розвитку та інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів Китаю та Словаччини мають певні відмінності та схожі характеристики. Серед відмінностей можемо виділити географічну компоненту. А саме, у Китаї високий економічний та інноваційний розвиток характерний для Східного регіону, оскільки він розташований близько до морських транспортних шляхів, і депресивними є ті території, які розміщені у Західному та Південному регіонах. При цьому, у Словаччині найбільш депресивними є Пряшівський самоврядний край, Кошице і Банська Бистриця. До складу схожих аспектів віднесено: технологічні можливості; людський капітал; інфраструктуру; інституційну підтримку. Вказані аспекти є як ризиками, так і можливостями для підприємств, територій країни. Вибір між ризиками та можливостями залежить від ініціатив партнерства на рівні громади регіону, бізнесу та уряду. Впровадження заходів стосовно підсилен-

ня вказаних аспектів у бік реалізації можливостей стимулювання інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів Китаю та Словаччини в умовах кризи здійснюється із використанням державно-приватного партнерства.

В Україні в умовах військового часу та в повоєнний період депресивними регіонами виступають ті території, на яких відсутні провідні підприємства, немає інфраструктури та належного кадрового забезпечення. До початку повномасштабного вторгнення в державі не було депресивних регіонів, але були окремі території, економічний розвиток яких відрізнявся від інших через вплив вказаних аспектів, які виступали ризиками інноваційної діяльності. Події воєнного періоду вплинули на те, що в країні виникли території, які втратили інфраструктуру, населення та промисловий потенціал. Відповідно, у повоєнний період перед Україною виникне проблема відновлення багатьох депресивних територій, регіонів до показників довоєнного стану. Досвід Китаю та Словаччини буде корисним в контексті адаптації основних напрямків управління ризиками інноваційної діяльності підприємств депресивних регіонів України.

Серед перспектив подальших досліджень виступають наукові розвідки щодо колективного створення інновацій, які б забезпечили реалізацію потреб регіонального бізнес-середовища у інфраструктурі.

Література

1. Hamilton E., Benc V., Wolszczak G.A., Muldabayeva D. Narrowing economic disparities between Slovakia's regions is essential for economic growth. URL: <https://blogs.worldbank.org/en/europeandcentralasia/narrowing-economic-disparities-between-slovakias-regions-essential-economic> (дата звернення 13.03.2025)
2. Hou S., He J. and Song L. (2023). Fiscal science and technology expenditure and the spatial convergence of regional innovation efficiency: evidence from China's province-level data. *Econ. research-Ekonomska istrasivanja*. 2023. Vol. 36 (1). P. 1848-1866. doi:10.1080/1331677x.2022.2094436
3. Li C., Li J. X., and Wu J. G. What drives urban growth in China? A multi-scale comparative analysis. *Appl. Geogr.* 2018. Vol. 98. P. 43—51. doi: 10.1016/j.apgeog.-2018.07.002
4. Liu W., Liu Z., Wang L., Liu H. and Wang Y. Regional Social Development Gap and Regional Coordinated Development Based on Mixed-Methods Research: Evidence From China. *Front. Psychol.* 2022. Vol. 13:927011. doi: 10.3389/fpsyg.2022.927011
5. Meng G. W., Wang C. Z., and Lu X. N. The shift route and future expectations of economic development center of gravity in Tianjin. *Econ. Geogr.* 2017. Vol. 37. P. 87—93.
6. Slovakia: Catching-Up Regions. World Bank Group. 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/slovakia-catching-up-regions> (дата звернення 13.03.2025)/
7. Wang H. and Feng J. Influences of dynamic capability on breakthrough innovation: evidence from China's manufacturing industry. *Chin. Manag. Stud.* 2020. Vol. 14 (3). P. 565—586. doi:10.1108/cms-03-2019-0099

8. Xi F. Examining the impact of urban management on regional innovation efficiency in China's manufacturing industry with a focus on modern sustainable energy: utilizing a non-radial distance function method. *Front. Energy Res.* 2024. Vol. 12:1321891. doi: 10.3389/fenrg.2024.1321891

9. Yang M. and Leibold J. Building a "double first-class university" on China's qing-zang plateau: opportunities, strategies and challenges. *China Q.* 2020. Vol. 244. P. 1140—1159. doi:10.1017/s03057410-2000106x

10. Zhang L. X., Zhu D. L. and Du T. Spatiotemporal pattern evolvement and driving factors of urban construction land use efficiency using data envelopment analysis. *Resour. Sci.* 2017. Vol. 3, P. 418—296.

11. Zhang W. Multiple provinces, cities ramp up efforts to boost growth, innovation. *Global Times.* 2025. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202502/132-8322.shtml> (дата звернення 13.03.2025)

References:

1. Hamilton, E., Benc, V., Wolszczak, G.A. and Muldabayeva D. (2023), "Narrowing economic disparities between Slovakia's regions is essential for economic growth", available at: <https://blogs.worldbank.org/en/europeandcentralasia/narrowing-economic-disparities-between-slovakias-regions-essential-economic> (Accessed 13 March 2025).

2. Hou, S., He, J. and Song, L. (2023), "Fiscal science and technology expenditure and the spatial convergence of regional innovation efficiency: evidence from China's province-level data", *Econ. research-Ekonomska istrazivanja*, vol. 36 (1), pp. 1848—1866. doi:10.1080/1331677x.2022.2094436

3. Li, C., Li, J. X. and Wu, J. G. (2018), "What drives urban growth in China? A multi-scale comparative analysis", *Appl. Geogr.*, vol. 98, pp. 43—51. doi: 10.1016/j.apgeog.2018.07.002

4. Liu, W., Liu, Z., Wang, L., Liu, H. and Wang Y. (2022), "Regional Social Development Gap and Regional Coordinated Development Based on Mixed-Methods Research: Evidence From China", *Front. Psychol.*, vol. 13:927011, doi: 10.3389/fpsyg.2022.927011

5. Meng, G. W., Wang, C. Z. and Lu, X. N. (2017), "The shift route and future expectations of economic development center of gravity in Tianjin", *Econ. Geogr.*, vol. 37, pp. 87—93.

6. Worldbank (2022), "Slovakia: Catching-Up Regions. World Bank Group", available at: <https://www.worldbank.org/en/region/eca/publication/slovakia-catching-up-regions> (Accessed 13 March 2025).

7. Wang, H., and Feng, J. (2020), "Influences of dynamic capability on breakthrough innovation: evidence from China's manufacturing industry", *Chin. Manag. Stud.*, vol. 14 (3), pp. 565—586. doi:10.1108/cms-03-2019-0099

8. Xi, F. (2024), "Examining the impact of urban management on regional innovation efficiency in China's manufacturing industry with a focus on modern sustainable energy: utilizing a non-radial distance function method", *Front. Energy Res.*, vol. 12:1321891. doi: 10.3389/fenrg.2024.1321891

9. Yang, M. and Leibold, J. (2020), "Building a "double first-class university" on China's qing-zang plateau: opportunities, strategies and challenges", *China Q.*, vol. 244, pp. 1140-1159. doi:10.1017/s030574102000106x

10. Zhang, L. X., Zhu, D. L. and Du, T. (2017), "Spatiotemporal pattern evolvement and driving factors of urban construction land use efficiency using data envelopment analysis", *Resour. Sci.*, vol. 3, pp. 418—296.

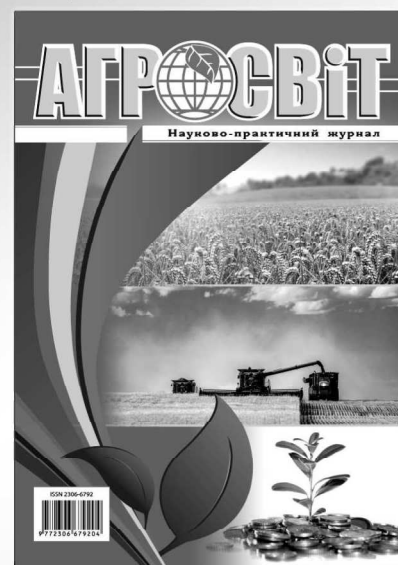
11. Zhang, W. (2025), "Multiple provinces, cities ramp up efforts to boost growth, innovation", *Global Times*, available at: <https://www.globaltimes.cn/page/202502/1328322.shtml> (Accessed 13 March 2025).

Стаття надійшла до редакції 01.04.2025 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292